

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kl. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petite vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz Trsta 18. julija. [Izv. dop.]

Pasji dnevi! vsklikol je moj prijatelj nedavno, ko je prišel iz dvorane pri „zelenem hribu“, kjer so bili razni odpadniki zborovali zaradi nečega novega delavskega društva. V Trstu imamo uže znano „podporno delavsko društvo“, ki se lepo razvija, pa neprijatelji našega ubozega naroda, ki laščini gnojijo, snujejo še drugo „tržaško podporno društvo“, da bi uničili mlado nadepolno „podporno delavsko društvo“. „Pasji dnevi“ so res pri taci okolnostih za Slovence v Trstu in žalostno je, da za grmom tiče nekateri drugi, ki so včasih hoteli veliki zvonec nositi, pa so se zaračunali.

Dve delavski društvi v Trstu za Slovence? kaj vruga, si bode kdo mislil! Pa, kakor čujemo, bode novo društvo, če se ustanovi, uračovalo v treh jezikih, namreč v laškem, nemškem in slovenskem, za — Slovence! Osnovatelji, katere hočemo omeniti, obetajo društvnikom vse, samo — nebes ne. Naše razmere v Trstu so izredne; kdor jih ne pozna, si pač ne moremo misliti, kako je treba ravno v Trstu sloge mej narodnjaki. Odpadnikov naroda in zagrizenih častilovcev pa ne premore nobena slovenska pokrajina toliko, kakor ravno Trst. Vsak hoče predsednik biti, vsak vladati po svoje in ako mu ne obvelja kaka bedarija, precej je nasprotnik in se druži s podobnimi si elementi. Kakor smo zvedeli, snuje se res novo, nasprotno delavsko društvo, predsedoval je osnovalnemu odboru znani Ružička, ki je pred leti v Skednji agitiral za lahona in res je narodna stranka vsled tega izgubila sedež v I. okraji. „Edinost“ ga je leta 1877 tudi dobro oštela ter mu očitala izdajstvo in on se do danes nij opral v nobenem časniku. Odbor ali njegov generalštab sestavljen je iz taci udov delavskega društva, katere je odbor moral izbaciti zaradi njihovega vedenja, s čemer so društvu škodovali. Rojanska čitalnica je ravno zaradi Ružičke skoro na propadu; večina veljavnih narodnjakov je iz nje le zato izostalo, ker zdanji njen predsednik ne dopušča, da bi brez Ružičke dobro napredovala. Osnovatelji novega delavskega društva jo hoté rešiti. Pa kaj, saj ne ustreza svojemu namenu uže par let, vse le laščina vlada in ženstvo je tam merodajno, ono odloča, odbor je bil do zdaj onemogel, delati je moral, kakor mu je ukazovala stranka, katera nema pravega smotra. Tržaški Slovenci, upamo, da se boste še vedno držali starih običajev, spomnite se nazaj deset let, kdo je klical pod narodni prapor narodnjake? Morda oni narodni nihilisti, ki danes uničujejo, kar je bilo s tolikim trudom pridobljeno v težavnih razmerah? Ne verujte krivim prorokom, mislite

le, da kdor veliko obeta, malo ali ničesa ne da. Pustite odpadnike naroda, naj obožujejo laščino, samo ne hodite jim blizu. Star pregovor pravi: Povej mi, s kom hodiš in jaz ti povem, kdo da si. Znano je, da se kača s kačami pari. Značajni človek rovanje sovraži. Ne družite se v novo društvo, ki je nasprotno obstoječemu, katero bode 14. avgusta slovesno svojo narodno zastavo blagoslavljal ter pokazalo, da more na svojih tleh, kljub vsem hudobnim zaprekam od strani takih hudobnežev krepko razvijati se in deliti slovenskemu delavcu obilo pomoči. „Na njih delih jih boste spoznali“ je uže Krist govoril, jednako kličemo vam, slovenski delavci v Trstu. — a —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. julija.

Praška „Politik“ prinaša dolg članek o govoru ogrskega ministerskega predsednika Tise, ki smo ga mi na tem mestu uže posneli, ki govori o jezikovnem vprašanju. „Politik“ pravi: „To so v resnici zlate besede in dvojno vrednostne v ustih tako vplivnega moža, kakor je Koloman Tisa Pričakovati se sme, da bode Koloman Tisa te svoje besede, katere je gotovo po dobrem premisleku izgovoril, tudi uresničil. Nemagjarski narodi v Ogrski bodo veselja vskliknili: krmár ogrske državne ladije izjavlja pred svetom, da za naprej ne bode govora o sili in zatiranju v Ogrski in da nij treba, da, celo nemogoče nemagjarske narodnosti magjarizirati Onstran Lajste so prišli do spoznanja, da se dobijo le potem zvesti državljani, če se narodom pusti narodnost, da more le ona država cvesti, ki ne ovira narode v njihovem razvijanju“. Kako vse drugače pa mislijo naši ustavoverci? Njim nij do sprave, njih parola je: ali nemška centralistična Avstrija ali nij treba Avstrije. A tudi ti bodo prišli do spoznanja, da se dandanes ljudstva ne dajo več bičati in suvati, tudi narodi so prišli do spoznanja, da je država za nje tu, ne oni za državo.

Vznaje države.

Iz Rusije poroča „Moskovski Telegraph“: „Minister za notranje stvari je naročil okrajem vseh guvernementov, izraziti se o peticijah Črnigova Zemstva, ki prosi, naj bi se smeli židi po vseh krajih v Rusiji naseliti. To mnenje naj bi tudi določilo, če bi taka naredba v ekonomičnem oziru neugodno ne uplivala na prebivalstvo“ in „Moskovski Telegraph“ ob enem pripoveduje, da misli ministerstvo, da zdanji čas nij pr meren, da bi se mogle take naredbe izpeljati, ker je ljudstvo še preveč razburjeno proti židom.

V francoskeji zbornici so bili zadnje dni zelo burni prizori. Poslanec Dubodan je dolžil algijskega guvernerja Grévyja, da je imel premalo previdnosti, vprašal o njegove razmeri k generalu Saussieru in Grévyju očital krivdo vstaje. Ministerski predsednik je branil Grévyja in dejal, da bode general Saussier imel popolnem prosto roko pri vojaškem operiranju. Ministerski predsednik je nagovarjal opozicijo, naj bode pomožna vladi, da bi se

neopravičena panika odstranila. Poslanec Janvier je zahteval, naj se odpošljejo nove, dovolj močne vojne moči, da bi se za Francijo tolikanj sramotnej situaciji konec storilo in nastetuje, naj se vpelje v Algeriji civilni regiment.

V Afriki se vstaja še vedno širi, dasi so vstajniki veliko izgubili pri vzetju Sfaksa. Pri tem boji so pali vsi šefi vstaje. Francoski poveljnik v Sfaksu je zaukazal, da se mora prebivalstvo takoj razorožiti in plačati 15 milijonov, dalje mora dati Francozom mezge in velbljode.

Dopisi.

Iz Rakeka 20. julija. [Izv. dop.] (Rokovnjači po novejši šegi.) Za časa Jurčičevih „Rokovnjačev“ se je Obloški Tonček „Rajtguzen“ pečal z rokodelstvom lopova, tatu in drugo takšno prepovedano mešetarijo po vseh semnjih in drugje; na videz bil je se ve da kobilar, volar in prekupski mešetar. Naš zdanji najbolj znani obloški prekupec in mešetar je menda tudi Tonček. Ljudje mu ne pravijo „Rajtguzen“, pač pa „Sabljar“, zakaj tako, mi nij znano. Znano mi pa je, da je vse njegovo dejanje in nehanje očito in pošteno, torej ravno nasprotno „Rajtguznu“. Sto in stokrat je mož sam in v kompaniji s svojimi glavnimi in veselimi tovariši premeril vse kote Bog vé katerih in kolikih dežel s tisoči pod višnjem jopičem, pa vedno srečno in brez skrbi. In če je kdaj od deda čul o starih rokovnjačih, ki mu je zatrjeval, da so še dandanes le bolj skriti in izučeni, nij najbrže do nocoj tega prav veroval, posebno ne, da bi se nanj spravili. Čujte kaj se prigodi našemu možu, temu revežu.

Danes po noči pelje se s „cunjarjem“ ali mešanim vlakom iz Trsta domu, v svojem jopiči nosi 1700 gl. V tistem oddelku voza vozi se z njim njegov drug, noseč sboj tudi mnogo „liscev“ po 50 in 100 gl. — vkup več nego tisoč; družih sopotnikov nij bilo pri njih do sv. Petra, kakor sem čul od dobre strani. Naša moža zadremljeta ali bolje pospita od Ležeč do „ravbarske komande“ nad Postojno. Sabljarsmrči razhaljen in raztegnen vznak, del jopiča z novci visi kaj vidno in vabljivo ob kraji, in njegov drug spi ob strani ležeč na svojem premoženju. Ob takej situaciji vstopita pri sv. Petru — tako se zagotavlja — dva nova potnika; jeden je bil menda bolj pripróst in drugi bolj „gospodsk“. V Postojni zopet izstopita. Takoj zunaj Postojne prebudita se naša prekupca. Ali strah in groza in strašan obup! Sabljarsjv jopič je bil prerezan in ves denar iz njega pokraden; rokovnjač mu je izmuznil po vrhu še uro in verigo. Drugu se nij zgodilo nič, ker je previdno ležal. Rokovnjaštvo to zaslediti, je reč oblasti. Kadar kaj dovolj gotovega zvem, vam poročim. — n.

Z Notranjskega 16. julija. [Izv. dop.] (Šolnik pri sv. Petru in „schulverein“.) Ne vem uže v katerej štev. „Slovenca“ je bilo čitati, da je občina Št. Peter prosila nemški „schulverein“, da naj jej podari ali posodi za razširjenje tamošnje jednorazredne ljudske šole 500 gld., katere bi bila tudi precej dobila, ako bi se bila zavezala, da se bode v ozidji, sozidanem z denarjem nemškega „schulvereina“ podučevala nemščina kot obligatni predmet.

Nam, poznajočim izgledno nij kot zlato čisto domoljublje Št. Peterske občine, zdelo se je to nedoumno, in na prvi hip prevzeti začudenja nad to nepričakovano novico, nismo nikakor mogli toliko k zavesti priti, da bi si bili stvar v popolnej jasnosti predstavili, ter tako čisto resnico na dan spravili.

Ali, premišljujočim, kaj, kedo, kdaj in kako, prišli smo na sled zvijači ali naravnost rečeno — prevari, še preden se je po drugej poti zvedela, ker rekli smo namreč mej seboj stvar razmotravajoči, da tega nij učinila narodna Št. Peterska občina, temveč, kakor ga „Novice“ nazivajo, tam službujoči učitelj, Demosten vulgo Kalan. In evo, nismo se motili; res, skoval je ta čemeru možanec prošnjo, na njo podpisal občinske odbornike z županom vred, ter tako podpisano prošnjo odposlal na „schulverein“. Ljudje začeli so potem g. župana Špiljarja povpraševati, zakaj da je vender to naredil, na kar je pa odgovoril, da o vsem tem ničesa ne vé, in tako je cela stvar prišla na dan.

Mi se le čudimo učitelju Kalanu, da se vender uže od slaboznanega postonjskega „zwergvereina“ — ko jih je takrat tako neusmiljeno po prstih dobil, da ga še zdaj srbé — nij spametoval. A povem vam, da zasluženej kazni nij ušel, kajti preslišal je potem mnogo grenkih resnic, in obeta se mu jih še lepo število. Tako sta ga dné 11. t. m. dva narodna učitelja vozeča se v njegovej družbi s hitrim vlakom k učiteljskej konferenci v Postojno — po domače rečeno — prav dobro „nucala“. Ko je namreč vlak uže tekel, začela sta levite brati in vest izpraševati ubogemu apostolu „schulvereinske“ vere.

Mi pa slavnega „schulvereinskega“ Domostena očitno vprašamo: Kdo je vam dal pravico brez vednosti občinskega odbora take sramotne prošnje kovati, samovoljno podpisovati in odposiljati, ter tako pošteno národno občino pred svetom grditi? Odgovori, slavni Demosten!

Slovenci bojevali smo od prvega do zadnjega težke boje, kar imamo, pridobili smo si z lastno močjo, na katero zanašamo se tudi v prihodnje, a vašega „schulvereina“ pomoči nečemo nikdar in nikoli niti po imenu poznati, ker svojega najdražjega zaklada: svojih otrok in milega materinega jezika, nečemo darovati vašemu „schulvereinskemu“ maliku, kakor so nekdanj poganje svojim malikom darovali najlepši cvet človeštva — mladenke in mladeniče. Vam pa to podpora iz srca privoščimo, da se bi z njeno pomočjo vsaj bolje olikali, ter potem pobrali šila in kopita in krenili kam gori v „rajh“, morebiti vas tam kot Demostena II. slavno sprejmó, o čemer pa dvomimo, ker vsacemu nij Bog dal večje sreče nego pamet; ako so vsi prosilci „schulvereinskih“ grošev tako modri kot vi, potem je pač „schulvereinu“ Bog res večjo srečo nego pamet dal, da svojih novcev po slovenskih deželah brez potrebe ne razsiplje. Vaša krama, katero v štev. 13 „Laib. Schulztg.“ ponujate pod naslovom: „O ponovljajni šoli“, krama, katero ste bili tudi k učiteljskej konferenci v Postojno na prodaj pri-

nesli, je tako izvrstno blago, da je težko boljšega kje dobiti, samo da bi zanj vse prej „skupili“ nego vsaj malo priznanje! Tudi slovenski jezik, v katerem vsoje blago ponujate, je — izgleden, tako da se mora res vsakemu — primerno prikupiti. Pa kaj hočemo: wo die Begriffe fehlen —

Iz Ptujja 19. julija. [Izv. dop.] (Ptujski deželni spodnji gimnazij.) Na štajerskem deželnem spodnjem gimnaziju v Ptujju vpisalo se je početkom minolega šolskega leta 110 učencev; do konca jih je ostalo 96. Po materinem jeziku jih je 37 Nemcev in 59 Slovencev. Prvi red z odliko dobilo jih je 16, prvi red 61, drugi red 11, tretji red 1, sedmerici so pa dovolili, da smejo ponavljati izpit iz jednega predmeta koncem počitnic. Delovalo je na gimnaziju z ravnateljem 7 profesorjev, katehet in jeden učitelj. Prof. Jul. Glowacki spisal je za program zanimljivo razpravo: „Ueber die Stellung des Unterrichtes in der Mineralogie an unseren Mittelschulen und insbesondere an den Gymnasien.“ Pisatelj predlaga, naj bi učili na srednjih šolah, predno se začne poduk v mineralogiji, kemijo in več geometrije, ker je teh dveh predmetov največ treba pri poduku v mineralogiji.

Iz Ptujja 17. julija. [Izv. dop.] (O volitvah in volilcih.) Vaš vrli dopisnik odtod javil Vam je posledek dopolnilne volitve jednega okrajnega zastopnika iz skupine velikega posestva namesto okrajnega sodnika g. Levičnika, kateri je volitev radovoljno sprejel in preradovoljno mandat odložil. Dosti nepotrebnih neprilik in potroškov za vnaue volilce daje taka draga gurača s politiško-narodnimi svetinjami. Bodi še meni dovoljeno nekatere potrebne opazke o tej volitvi pristaviti.

Vladni poverjenik opomenil nas je napred, ka morajo glasovnice imeti obliko poline osmine, pri čemer mu je bilo rečeno, ka o veličini glasovniške oblike ne govori nijena točka volilnega zakona, a on je velel: tako mora biti. Zakaj pa se to nij volilcem naznanilo o razpisu volitve, da bi si bili temu primerno listke priredili? Na volitvišči delajo take spremembe sovišne zmešnjave. Pri izročevanju glasovnic pokazalo se je, ka je volilski imenik bil jako v nemar sestavljen, kar daje povod neredu in zmotujavam; namesto sedanjih dejanskih posestnikov napisana so bila pri večih imena njihovih pokojnih roditeljev ali sprednikov, rečimo veleposestnik Toplak Jakob ima 60 let, dejanski posestnik je 30 let, pa poslana mu je bila izkaznica na ime uže davno mrtvega očca Toplaka Simona. Pri ponavljanji podobnih slučajev izjavil se je neki kmet prav pametno, rekši: Glede na tolike napake v volilskem imeniku naj se volitev zastavi in dotle stoji, dokler nijso te pomote popravljene; kedar je treba dačo plačevati, najdete nas po pravem imeni, a kedar bi se imeli državnih pravic posluževati, ne veste za naša prava imena. Drug volilec je c. kr. vladnemu zastopniku v brk povedal in sicer po vsej pravici in resnici: vseh teh neredov krivo je slavno c. kr. okrajno glavarstvo, čegar dolžnost je redno popravljati imenik. Vsled toliko zmedenih in zmotanih prikaznij položila je narodna stranka prosved, kateri je izjavljen bil vladnemu zastopniku in potem volilnemu poverjenstvu in zapustila sobano. Proti vršečim se v tej volitvi nerednostim vložena je pritožba po g. dr. Gr. pri vele-slavnem c. kr. namestništvu v Gradci. Po našem odhodu je g. P. kot ud vol. poverjenstva itak rekel: na to je gledati, kdo je dejanski po-

sestnik in dačo plačuje, tore nij ovire pri volilcih dačo plačujočih, akoprem je na izkaznici napisano pokojnikovo ime, ako očivestnost priča volilca kot realnega posestnika. G. Rajšp kot prvomestnik okrajnega zastopa ostavši na volitvišči zbog prigleda volilne vršitve bil je kot pooblaščen predstavnik največe obdačenke grofinje Herbersteinke prvi zvan, da voli, a izjavil se je, ka ne voli, nego prosveduje proti tej volitvi in sklada se z odšedšimi volilci slovenske stranke. Slava mu! Vojsk Ivan, bivši veleposestnik v Vilovljaku, a sedaj gostilničar v Ptujju in prebeg v novej dobi v nemškutarški tabor, prodal je uže davno ono zemljišče, a ohranil si samo 2 travnika in 3 njive, pa še sedaj voli kot veleposestnik. Za vdovo Simonič Ano volil je Vrbanščan nemškutarček Marinič s pooblastilom, v katerem se rečena vdova nij podkrižala, kar je sama pred mnogimi svedoki glasno izpovedala. Lepi so to ptički naši nemškutarine! Prečastni g. prošt M. Modrinjak poslednjokrat nij prišel volit, ker je pre izkaznico nekam zatoril, a druga mu nij na okno priplahetala, a zakaj se je takrat odtegnil svoje dolžnosti kot državljan in Slovenec, najbolje sam vé; itak treba opaziti, ka če celo rdečevratniki v nemar puščajo svoje dolžnosti, kedar se po izbor dela za blagost našega ljudstva in naroda, medlo in blede svetijo svojim rojakom krščanom; ako pa morebiti bize drgečejo, še bolje je grajati. Oj premili, preblagi in neustrašljivi Isuse! take bire borilci ne bi bili za močeniskih stoletij svojim pričevanjem Tvoje časti dičnih lovor-vencev spleтали. Ta ist svečenik prepovedal je slovanske pesmi peti pri sv. meši na Cirilovo in Metodovo v velikej cerkvi ptujскеj na slovenskih tleh, v cerkvi, kder sta pred tisočoj in nekoliko leti slovanska naša apostola prepevala daritvo božansko v posvečenem staroslovanskem jeziku, a sveti oča Lev XIII. radovali so se v Rimu, ko so ondi cerkveni dostojniki v treh razrečjih napevali „Slava na višnjih Bogu“, in to se je vršilo globoko na Italjanskem, a Slovenec ne sme v svojej domovini božanstva častiti v milih glasovih domačih! Čitali smo v javnih glasilih, ka je narodna stranka v Ormoži soča v večini namesto nepotrjenega okrajnega sodnika g. Kmetiča izvolila za prvomestnika okrajnega zastopa ormoškega g. Šmidla, sedaj oskrbnika križniških posestev pri Velikej nedelji; rodome Čeh, a menili so, ka je narodnjak; ali glej, volil je kot oblaščenec za Muretince z nemškutarstvom grofa Wurmbanda. Resni se in na stotine skušanj potrjuje, ka kar hrabri naši bratovje in sorodniki Husu in Žižki iz domovine pošljejo mnogipot malo narodnega ponosa in politiškega značaja ovaja; boljše blago — zase obdrže. Ali misli Čeh Šmidl, da mora biti zaveznik nemškutarjev, ker je v službi „nemških“ križnikov? Slovenci! take kukavice pile so mleko na prsih slovanske matere, da jo vzgojeni in skvarjeni za plot vržejo. Počrnilo jim lice.

Z Dunaja 3. julija. [Izv. dop.] (Odgovor dopisu z Dunaja v „Slovenskem Narodu“ štev. 142.) (Dalje.) Dalje piše g. nasprotnik: „Slovenija“, ki je imela prej 80, 90, 100 udov ima jih zdaj 50, 60, včas celo komaj 40; „literarno društvo“ jih ima večkrat komaj do 20; k sejам pa jih pride večkrat le toliko, da komaj zborujejo.... In kar je žalibog istina, veliko število slovenskih dunajskih vseučiliščnikov ne zahaja ni v „Slovenijo“ ni v „literarno društvo“, česar pred osnovo „literarnega društva“ nij bilo nikdar. Veste kaj, g. dopisnik, če hočete z

nami resno razpravo, ne pridite nam v tako žalostnej podobi! G. dopisnik je torej tako le modroval: Poprej bilo je v „Sloveniji“ povprek 90, po osnovi „literarnega društva“ pa povprek samo 50 članov. Deficita je torej 40 udov in ti, „literarno društvo“, boš plačevalo! Mi pa se ozremo zdaj po svojem društvu in vidimo svojih udov povprečno število 22 (kje 40?) in mej temi svojimi udi vidimo 15 udov „Slovenije“. Torej, kaj naj si mislimo o tako vestnej statistiki, ki se najedenkrat zmoti za celih 82 1/2 %! Samo 7 udov povprek nij bilo ob enem zapisanih v „Sloveniji“. Ali pa nij abotno, očitati nam teh 7 udov, ki iz svojih uzrokov niso udje „Slovenije“ (dasi vanjo zahajajo), a ne, ker bi bili udje „slovenskega literarnega društva“? Ali se to ne glasi prav tako, kakor da naj smo mi odgovorni celo še za vse one, ki pred osnovo „slovenskega literarnega društva“ niso bili zapisani v „Slovenijo“? In če je v resnici obžalovati, da dokaj gospodov nij v nobenem društvu, ali je potem naše društvo krivo, da jih nij v „Slovenijo“? Ali bi ti gospodje hodili v „Slovenijo“, če bi se v njej delalo to, kar v „literarnem društvu“? Nij treba, da bi bil človek globoko misleč, samo hladno naj se opazuje in videlo se bo, da „Slovenija“ zaradi tega ne šteje toliko in toliko udov, ker se Slovencev sploh ne šola več toliko na Dunaji, kakor v onih časih; da pa se tudi izmed teh mnogo ogiba naših društev, to je žalostno znamenje — časa! In rodoljubni g. dopisnik naj bi raje budil one gospode iz latargije, nego pa da jim ravno nasprotno podira veselje do društvenega delovanja s tem, da javno natolcuje one gospode, ki toliko svojih močij žrtujejo „Sloveniji“ in „slovenskemu literarnemu društvu“ ob enem! Hic salta! G. dopisnik omenja sebosno zadovoljno, da „naše društvo šteje komaj 20 udov“, kaže pa ravno s tem, da namena našemu društvu ne pozna. Ko bi ga poznal, bi moral tudi vedeti, da tacemu društvu ne treba ogromnega števila, da se tako društvo po številu soditi ne sme, nego le po dobri volji in vstrajnej delavnosti, naj si bodo tudi samo 3 udje v njem! Mi nikdar nijsmo prigovarjali temu ali onemu, da naj stopi v naše društvo, zato se pa tudi nikdar nijsmo ponašali s število, kakor z drugim ne. Ravno nasprotno smo gospodom udom, ki niso zahajali v seje in se ne ravnali po društvenem namenu, vsekdar namignili, da želimo delavnih udov. Da število društvenikov naših namenu društva nij neprimerno, zatrdil je vsakdo, ki nas je obiskal v društvenem zboru. In če kdo tujih pride v sejo „literarnega društva“ in če g. dopisnik vpraša: „Kaj si more misliti“, odgovorjamo, da ga hočemo seznaniti z namenom društva in da potem mirni in brez strahu pričakujemo njegove sodbe! Mi smo svojega početja do dobrega prepričani in imamo najboljše namene; zato nas pa tudi kaj malo moti, če se kdo pohujšuje!

„Da so slovenski vseučiliščniki po „literarnem društvu“ razdvojeni, to trdi mnogo članov tega društva samega“, piše dalje g. dopisnik. Da! mi vemo in mislimo, da smo dovolj pokazali, da smemo biti veseli tacega razdvoja in da nam ne napravlja kar nič slabe vesti, če so slovenski velikošolci tako razdvojeni. Da se pa o tem razdvoji v slovanskih društvih (kakor omenja g. dopisnik) napačno sodi o nas, to je kaj lahko mogoče, ker ne gojimo oficijalne zveze (in tako spoznavanja) z njimi, niti ne prirejamo slavnosti; to namreč nij naš

namen. Če so pa slabo poučeni, ne morejo sami za to, nego tisti, ki so jih učili! Kadar pa pogledujo stvar malo bliže (in treba bo skrbeti za to, kakor vidimo) potem sodijo gotovo drugače, če tudi ne tako laskavo kot nedavno govornik ruskih dijakov, ki so nas v seji počestili. Tudi o družih moramo reči, da so jako jednostransko poučeni, če sodijo „razdvoj“ tako, kakor piše g. dopisnik, ki je s svojim dopisom nameraval, da ne bi „marsikdo v domovini“ sodil napačno, nego vsakdo, ki je čital dopis. Posebej vemo o „onem visoko postavljenem rojaci“, čegar besede se mej vejicami navajajo v dopisu, da se mu je z nelepim namenom poročalo pristransko, a da zdaj vé, da položaj nikakor nij tako nesložen in žalosten! V tacih slučajih bi se rodoljubnemu g. dopisniku nudila prilika, pravično braniti čast svojih rojakov in jasniiti, kjer je pojasnila tako treba, kakor tu; ali dopis njegov nam kaže, — mi ponavljamo — da g. dopisnik ali razmer ne pozna ali pa jih poznati neče. V obeh slučajih pa molči, kdor je pošten ali pa hoče pošten biti! Zato pa ponavljamo, da se javno zavarujemo proti tacim dopisom, kjer slepec slepca vodi!

(Konec prih.)

Iz mestnega odbora.

Poslednje seje mestnega zastopa ljubljanskega dne 20. t. m. se je udeležilo 19 odbornikov. G. dr. Suppan je poročal v imenu združenega policijskega in finančnega odseka, da zidanje nove klavnice tako napreduje, da se bode brez dvoma odprla 1. novembra t. l. Treba je tedaj, da mestni odbor določi glavna načela, po katerih bode urediti poslovanje v njej. Kadar bode klavnica gotova in odprta, naj bi se po nasvetu odsekov meso vseh vrst smelo v Ljubljani prodajati le tedaj, če bode živina v klavnici od živino-zdravnika ogledana in tam zaklana. Zaradi tega naj se tačas ob enem prepove privaževanje mrtve živine v ljubljansko mesto. Tudi naj bi se morala od tistega časa naprej vsa teleta, prašiči in vsa drobnica klati v klavnici in to naj bi veljalo ne samo za mesarje, ampak tudi za vse gostilničarje, ki so dozdej doma klali. Le privatni ljudje, ki zase zakoljejo kako živino, naj bi smeli klati doma, pa le proti magistratnemu dovoljenju, katero se bode brezplačno dajalo od slučaja do slučaja. — O teh določilih se vname daljši razgovor. G. Bürger vpraša, kaj bode z živino-zdravniškim ogledovanjem tiste živine, ki jo koljejo privatni ljudje. G. dr. Suppan odgovori, da to se prepusti vsakemu samemu; v svojem interesu bode uže ogledati dal živino, komur se bo sumnjiva zdela. G. dr. Zarnik pravi, da se mestni odbor nema mešati v privatne stvari in tedaj tudi nema nič določati o tem; mestnega zastopa dolžnost je le skrbeti za javni interes. G. Regali želi, da bi se tistim mesarjem, ki so ob enem krčmarji, dovolilo nekoliko olajšav, a g. dr. Zarnik temu ugovarja in naglašja, naj se postopa z vsemi jednako. G. dr. Keesbacher nasvetuje k predlogom odsekov dodatek, da naj bi morala vsaka živina predno, se zakolje, vsaj 24 ur biti v hlevu klavnice in to zaradi tega, da jo bode mogel živinozdravnik opazovati in ker je meso utrjene živine menj vredno. G. A. vit. Gariboldi vpraša, ali bode tudi privatnim ljudem, kateri dobivajo meso od zunaj, kakor g. Waldherr iz Loke, uvažanje prepovedano. G. dr. Suppan odgovori, da se to samo ob sebi razumeva. G. Goršič vpraša,

ali bode prepovedano uvažati tudi tako imenovane „koljine“, katere so tudi mrtvo meso, a g. dr. Suppan odgovori, da bode to dovoljeno. G. dr. Drč misli, da je predlog naj živina predno se zakolje, stoji 24 ur v klavničnem hlevu jako praktičen, a težko bode izvesti ga. G. Fortuna nasvetuje, naj se izreče za vodilo, da vsi obrtniki morajo klati v klavnici, a privatnim je to svobodno. G. Peterca priporoča, naj bi se tistim gostilničarjem, ki delajo krvave in jetrne klobase, dovolilo doma klati, kajti jako težko je prevažati kri, katera rabi klobasam. G. Dežman se izjavi proti temu, da bi živina morala stati 24 ur v hlevu; v istem smislu govori tudi poročevalec g. dr. Suppan in poudarja, da preveč sile bi ne bilo dobro. Pri glasovanju se zavržejo vsi drugi predlogi in sprejmo le oni odsekov. G. dr. Suppan na dalje poroča o pristojbinah, katere bode plačevati za klanje v klavnici. Do zdaj se je plačevalo od goveje živine po 50 kr. za klanje, 30 kr. za ogled, od telet po 20 kr., od drobnice, ovac, kozá, itd. po 10 kr. Ta plačila so za 6905 gld. od užitninske najemne družbe v najem vzeta s tem pogojem, da jih bode mesto, kdar se klavnica odpre, samo pobiralo. Zidanje klavnice bode veljalo 150.000 gold. Treba je tedaj, da se pokrijejo z dohodki 5 % obresti in 1 % za amortizovanje kapitala, potem svota za vzdrževanje poslopja, plača vratarja in hlapcev, troški za led, svečavo, kurjavo itd. Za vse to in da dobode mesto tisto svoto, katero je dobivalo dozdej od najemnika užitnine, treba je vsako leto 20.000 gld. dohodkov. Da se skupi ta svota vsako leto, plačevalo naj bi se od klanja: za vsako glavo goveje živine 2 gld., kar bode vrglo 6000 gld., ker se zakolje vsako leto 3021 glav; za prašice po 80 kr., to bode znašalo 4800 gld., ker se jih zakolje 6000 komadov na leto; za teleta po 50 kr., ker se jih zakolje 8000 vsako leto, bo to vrglo 4000 gld., za drobnico, ovce, koštrune, koze itd., naj bi se plačevalo po 40 kr.; zakolje se je 6000 glav na leto, tedaj bo 2400 gld. dohodka; za kozličke pa naj bi se plačevalo kakor do zdaj le po 10 kr., kar vrže kakih 100 gld. na leto. Kolikor bode poleg teh prihodkov še manjkalo do potrebnih 20.000 gld., skupilo se bode iz plačil za rabo hleva (plačati bode od goveje živine po 10 krajcarjev, od druge živine po 3 krajcarje od glave na dan), za gnoj in za rabo ledenic, za katere ostanejo pristojbine, kakor so bile do zdaj za mestno ledenico. Prične se o tem razgovor in g. Regali predlaga, naj bi se znižalo plačilo pri drobnici na 20 kr., pri prešičih na 50 kr. in pri teletih na 30 kr. G. Peterca misli, naj bi ne bilo plačilo za govejo živino vse jednako, ampak za vola 2 gld. za kravo pa 1 gld. G. dr. Zarnik pravi, da ta plačila bodo itak vsa morali plačevati konsumenti, ne mesarji, G. dr. Suppan navaja gledé stavljenih predlogov, da se mora užitninskega davka za vsako glavo goveje živine plačati 8 gld. bodi si krava ali vol; ako se sprejmo predlogi gospodov Regali in Peterca, primanjkuje 4000 gold., katere bodo morali plačati le meščanje. Pri glasovanju obveljajo odsekovi predlogi. Sklene se tudi, da bode magistrat sam po vratarji v klavnici pobiral te pristojbine in sicer na račun loterijskega zaklada, mestnej blagajnici pa odrajtaval vsako leto 6905 gl., katere je mesto dobivalo dozdej.

Končno predlaga g. dr. Suppan, naj se provizorično nastavi v klavnici vratar s plačo 500 gl. pa dva hlapca s plačo po 300 gl. na leto in prostim stanovanjem za vse tri. Isto tako do-

bode tudi mestni živinozdravnik prosto stanovanje. G. Regali smatra plačo 500 gl. dosti previsoko in predlaga za vratarja 300 gl. za hlapce pa po 150 gl. plače. G. dr. Zarnik pravi, da je plača vratarjeva previsoka, saj imajo učitelji po Vesteneckovej postavi le po 400 gl. plače in prosto stanovanje, tedaj bodo rajši za vratarje kompetirali. Tudi plača za hlapce je previsoka, kajti mesarski hlapci imajo po 2. gl. na teden; če se reče da nemajo hrane, je obče znano, da se nikomur pri mesarjih slabo ne godi. G. Peterca misli, naj bi imel vratar 300 gl., hlapca pa po 200 gl. na leto. G. dr. Drč pravi, da imajo služabniki pri anatomiji na univerzitetih le po 20 gl. plače na mesec; pa vse drugače sitno delo, kakor ga bodo imeli hlapci v klavnici. G. Fortuna stavi posredovalni predlog, naj ima vratar plače 400 gl., hlapca pa po 200 gl. G. dr. Suppan zagovarja odsekove predloge in razlaga, da bode vratar prav za prav upravitelj klavnice, da se mu pa neče dati drug naslov, da bi ne zahteval večje plače. Vratar bode pobiral novce in moral paziti na vse. Isto tako bosta imela hlapca mnogo dela s snaženjem v klavnici in v hlevu. Ako ne bosta imela poštene plače, se je bati raznih nerednostij.

Za predlog g. Fortune glasujejo le narodni odborniki, tedaj pade. Takoj po glasovanju ostavijo nekateri narodni mestni odborniki dvorano in župan sklene sejo, ker zbor nij bil več sklepčen.

Domače stvari.

— (Daroval) je cesar iz lastne blagajnice tukajšnjim Uršulinaricam 300 gl. za razširjenje šolskega poslopa.

— (Letno poročilo c. kr. višje realke ljubljanske) prinaša spis iz peresa profesorja dr. Jos. Jul. Binderja: Die Bergwerke im römischen Staatshausbalte, II. — Statistični pregled kaže, da je bilo začetkom leta 237 učencev in koncem leta 221. Po narodnosti (resp. slovenščine se ne učečih) je bilo 101 Nemec, 91 Slovencev, 3 Hrvatje, 2 Čeha, 23 Italijanov, 1 Francoz. Napredek nij bil posebno ugoden. Z odliko je izvršilo 6 učencev, 158 s prvim redom, 25 drugi red, 3 tretji red, 1 neizprašan in 28 jih ima preskušnjo. Profesorjev je bilo 18.

— (Služba vodje zemljiščnih knjig) s plačo X. reda je izpraznena v Črnomlju. Prosilci, ki morajo slovenski in nemški umeti in pisati, naj vložijo prošnje do 14. avgusta t. l. pri predsedništvu c. kr. okrožne sodnije v Rudolfovem.

— (Zrelostni izpiti na pripravnici za učiteljice) so se vtorek dovršili. K izpitu se je oglasilo 23 kandidatij; izvrstno sta ga dostali 2, dobro 15, za jedno leto pali sta 2, in 4 so reprobirane za dva meseca.

— (Novo šolsko poslopje) pričelo se je zidati v Spodnji Šiški. Stavbo in vsa druga dela je prevzel z odpustom 14 1/2 % g. tovarnar Tönies v Ljubljani.

— (Društvo veteranov) napravi v nedeljo dne 24. t. m. izlet v Velče.

— (Tukajšnja orgljarska šola) cecilijanskega društva ima dne 28. t. m. po osmeji maši zjutraj skušnjo, h katerej se vabijo prijatelji cerkvene glasbi.

— („Cerkveni Glasbenik“) naznaja, da bode cecilijansko društvo tudi letos napravilo nadaljevalni kurz v pospeh cerkvene glasbi, ki bode trajal od 12. do 17. septembra. Poučevali bodo učitelji orgljarske šole, in si-

cer: harmonijo, preludovanje in modulacijo, praktično orgljanje in petje, zlasti koral, navod k poučevanju v petji, sostavo orgelj, liturgiko in nekoliko zgodovine glasbene. Odbor bode tudi po svoji moči poskrbel g. udeležencem ceno stanovanje in kako razvedrilo. Pevski učitelji in orgljarci naj se zaradi tega oglašé pismeno pri g. dr. A. Jarcu, predsedniku cecilijanskega društva do konca t. m., da bode odbor vedel, po številu oglašanih svoje priprave uravnati.

— (Katoliška družba rokodelskih pomočnikov) naredi v nedeljo dne 24. t. m. zjutraj izlet na Dobrovo, kjer se bode brala ob 9. uri sv. maša.

— (Iz seje kmetijske družbe) dne 14. t. m. poročajo „Novice“: Sl. ministerstvo kmetijstva je po dopisu od 15. junija družbi kmetijskej za letošnje leto podelilo naslednjo državno podporo: 1. za nakup semena ruskega lanu 300 gl., 2. za pospeh sadje-reje 200 gl., 3. za nakup plemenskih bikov 2000 gl., 4. za nakup ukviških plemenskih ovnov 200 gl., in 5. v pripomoč novej sirarskeji zadrugi Jereka in Podjela v Bohinji vsakej 300 gl. — V pospeh čebelarstva je ministerstvo obljubilo 200 gl., če se mu razloži način porabe te subvencije; isto tako je obljubilo podpore za napravo deželne kmetijske razstave v Ljubljani.

— (V Slatino) je, kakor se nam poroča od tod, do zdaj došlo 989 gostov.

Razne vesti.

* (Draga soproga.) V bukreških novinah je bil te dni ta-le oglas: Pred štirimi dnevi mi je nekdo odvedel mojo soprogo. mater mojega sina in štirih hčer; mogoče bi tudi bilo, da je sama ušla. Vsacemu, kdor mi soprogo dovede, ali je pregovori, da se k meni vrne obečam 25 batina . . . (Ime in priimek).

* (V Londonu) se je ustanovilo društvo židov, katero bode imelo glavni namen, da pospešuje naseljevanje in pomnoženje židov v Palestini. Bog jim daj srečo

* („Čik“ mu je prinesel smrt.) Sedemletni deček nekega dninarja v Jedleseu našel je na polji kos smodke („čik“). Deček vtaknil je čik v žep, ne meneč se za to, če morda smodka še gori; kmalu pa je začutil na telesu strašne bolečine, tekel je urno domu. Če je deček bolj letel, bolj se je v nemala njegova obleka. Čez nekaj minut začela je njegova obleka kar s plamenom goreti. Na njegovo vpitje prihitel je v bližini delujoči delavec, potegnil gorečo obleko raz njega in ga spravil v domačo hišo. Deček pa je bil tako opečen, da je moral v strašnih mukah umreti.

* (Ostra obsodba.) Nek ameriški časnik pripoveduje, da so nedavno v mestu St. Louis necega John Peytona umora krivega spoznali in da je bil obsojen v 99 letno ječo. Ameriški časnik pristaja, da Peyton utegne umreti, predno kazen prebije. Ča je ta kazen potrjena tudi na onem svetu, potem obsojenec vica ne otide.

* (Najstarše znano drevo na svetu.) Pariška „Liberte“ pripoveduje, da so v Sv. Frančišku v severni Ameriki posekali drevo, ki je bilo 4840 let staro! To drevo je bilo najstarše na vsem svetu. Ne bili bi ga še posekali, da nij bilo votlo in da se nij bilo bati, da se samo zvrne. — Drugo drevo, ki je imelo 3000 let, zgorelo je na Grškem 15. aprila t. l. Bilo je v okolici Sparte. Pavzanijas ga je popisal v popisu grške dežele; bilo je 52 metrov visoko in obsegalo je njegovo deblo 80 metrov. V njegovem deblu so stanovali cigani ter so v njem kurili ter ga tako končali. Ondašnje prebivalce je ta izguba zelo ožalostila ter toliko hujše zadela, ker so ga hodili gledat tujci, od katerih je mnogo ljudi živelo.

Poslano.

Slavna narodna društva in p. n. gg. poverjeniki za Ciril-Methodov notranjski narodni praznik v Dolenjem Logateci v dan 7. avg. t. l.

Privoljenje za javno igro smo zdaj prejeli. Svečanost izvrši se v nedeljo 7. avgusta v Dolenjem Logateci.

Danes in jutri razpošljejo se Vam kartice za tombolo; komadič prodajaj po 20 kr. Se vé, da je radodarnost občinstva neomejena; ob tacem slučaju treba je posebnega izkaza za darove.

Kartice ločile so se primerno od matice (duplikata), ki ostane za našo in finančnega urada kontrolo.

Novce, neizpečane tablice in darove blagovolite prav gotovo najzadnji čas do 5. avgusta g. A. Mulleyu, c. kr. poštarju in županu, v Dolenji Logateci razvidno in varno odposlati. Želimo iskreno, da bo v dan slavnosti kolikor mogoče malo opravila z razprodajo kartic, da se red veselice ne moti.

Ako pride kdo s poslanim številom v zadrego, naroči naj novih kartic pri g. tajniku J. Resmanu na Rakeku.

Tako, zdaj je konec priprav, prišel je trenutek dela in dejanja; časa v to imamo ravno dovolj! Nadejamo se, da se je stvar v okrožnici in mnogih javnih dopisih po slovenskih časnikih dosti razjasnila.

Natančni program o dobitkih, o petji in družem s potrebnimi plakati, izdà se takoj te dni! —

In v novič ponavljamo ob tej priliki, da je celo podjetje v prvi vrsti občna nabira za „Jurčičevo ustanovo“ na podlagi sv. spomina naših slovanskih blagovestnikov, da je viden izraz dejanskega domoljubja. In hajdimo s tem gaslom srčno na delo! Povoljen uspeh povrne ves trud; in zavest, da smo koristili narodu, da smo storili dolžnost kot njega vredni udje, je tako lepa, tako sladka!

Bog in sreča junaška!

V Dolenjem Logateci, 20. julija 1881.

Odbor

Tuči.

21. julija:

Pri Stonu: Golob iz Mar. bora. — Steiner iz Budapešte. — Gregorič iz Gorenjskega. — Walter z Dunaja. — Perko iz Trsa. —

Pri Salici: Bilek, Mayer, Stern z Dunaja. — Halm iz Zagreba. — Gerzabek iz Gradca. — Wilhelm Prinat iz Trsta.

Dunajska borza 21. julija

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	77 gl. 40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	78	30
Zlata renta . . .	93	85
1860 drž. posojilo . . .	133	—
Akcije narodne banke . . .	833	—
Kreditne akcije . . .	362	90
London . . .	117	45
Srebro . . .	—	—
Napol. . .	9	31
C. kr. cekini . . .	5	3
Državna banka . . .	57	25

Vozniki!

10 parov dobrih, zmognih konj za vožnjo lesa se sprejme. Ponudbe naj se pod naslovom pošiljajo: **Dampf-mühle Ettendorf, Kärnten.** — Posredovalci dobé za vsak pridobljen voz primerno nagrado. (423—1)

Komí,

vrl prodajalec, se takoj sprejme pri

Jos. Errathu,

(422—1)

Mokronog, Kranjsko.

Kupčijski pomočnik,

kateri je v kupčiji z mešanim blagom dobro izurjen ter ima dobra spričevala, se vzame v službo pri

J. Modicu

(421—1)

v Novej vasi pri Rakeku.

Dve lepi sobi

s kuhinjo, sredi mesta, dasta se za tri mesece prav ceno v najem. — Več pove administracija „Slovenskega Naroda“.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.